

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kielitaidon kehittäminen ammattillisessa koulutuksessa

Työelämäverkoston webinaari
15.4.2026

Monilukutaito ja kielellinen osaaminen

- Erilaisten tekstien merkitys työelämässä on kasvanut muun muassa digitaalisen teknologian yleistymisen myötä.
- Monilukutaito nojaa laajaan tekstikäsitteeseen ja viittaa tekstien tulkitsemiseen, tuottamiseen ja arviointiin.
 - Monilukutaito sisältää monipuolisesti kielellistä osaamista, mutta on terminä laajempi
- Ammatillisessa koulutuksessa
 - Monilukutaito on yksi elinikäisen oppimisen avaintaidoista
 - ammatillinen monilukutaito on osa ammattitaitoa
 - hankitaan osaamista ammatilliseen monilukutaitoon ja ammatilliseen kielelliseen osaamiseen
 - kehitetään monilukutaitoa sivistyksen ja aktiivisena kansalaisena toimimisen näkökulmasta

Riittävä kielitaito ammatillisessa koulutuksessa

- *”Ammatilliseen koulutukseen opiskelijaksi voidaan ottaa hakija, joka on suorittanut perusopetuksen oppimäärän tai sitä vastaavan aikaisemman oppimäärän, tai jolla koulutuksen järjestäjä muutoin katsoo olevan riittävät edellytykset tavoitteena olevan osaamisen hankkimiseen tai tutkinnon suorittamiseen (laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017, 38 §).”*
- Tutkinnon perusteissa määritellyn ammattitaidon hankkimiseksi edellytettävän kielitaidon taso voi käytännössä myös olla melko korkea.
- Ammattitaitovaatimuksissa ja osaamistavoitteissa määritellään tutkinnon tai tutkinnon osan suorittamiseksi vaadittava kielellinen osaaminen.

Tutkinnon suorittaminen tutkintokielellä

- Tutkinnon tai valmentavan koulutuksen voi suorittaa järjestämisluvassa määrätyllä tutkintokielellä (531/2017, 24 §) ts. osaaminen osoitetaan tutkintokielellä
 - Koskee myös yksittäisen tutkinnon osan/osien suorittamista
 - Koulutuksen järjestäjän on mahdollista antaa opetusta myös muilla kielillä, mutta tutkinto/tutkinnon osa tulee opetuskielestä riippumatta suorittaa tutkintokielellä
 - Mikäli tutkintokielen hallinta (ammattitaitovaatimukset) on heikkoa, on tärkeää pohtia, milloin opiskelija on valmis myös tästä näkökulmasta osaamisen osoittamiseen
 - Osaaminen osoittamisessa ei voida käyttää muuta kuin tutkintokieltä (ellei ammattitaitovaatimuksissa tai osaamistavoitteissa edellytetä vieraan tai toisen kotimaisen kielen osaamista)
 - Osaamisen osoittamisessa ei voida käyttää kielen kääntämisen apuvälineitä

Monilukutaito ja kielellinen osaaminen ammatillisissa tutkinnon osissa

- Ammatillisten tutkinnon osien monilukutaito ja kielitaito on määritelty ammattitaitovaatimuksissa osana tutkinnon osan työprosessia tai tehtäväkokonaisuutta – Jääkö osaaminen ”piiloon”?
 - Kytkeytyy työelämän osaamisvaatimukseen ja alalla käytettyihin tekstityyppeihin
 - Tarvittava kielitaito ja taso vaihtelee eri aloilla
 - Ammattitaitovaatimuksilla määritellään alalla ja työtehtävissä tarvittavaa kielitaitoa (sekä tutkintokieli, toinen kotimainen ja vieras kieli) ja monilukutaitoa
- Tutkintojen uudistamisen yhteydessä on tärkeää keskustelu työelämän edustajien kanssa siitä, mikä on alalla ja eri työtehtävissä tarvittava monilukutaito ja kielellinen osaaminen.

Monilukutaitoa ja kielellistä osaamista ammatillisissa tutkinnon osissa

- Työelämän tekstien ja aineistojen lukutaito ja tulkinta
 - raportit, ohjeet ja määräykset, lomakkeet, työpiirustukset ja –suunnitelmat
- Visuaalinen ja tekninen lukutaito
 - Digitaalisten järjestelmien, kuvioden, symbolien, käyttöliittymien tulkinta ja käyttäminen, tekoälylukutaito
- Kriittinen ja tiedonhankinnan arviointi
 - Taito hankkia tietoa eri lähteistä, arvioida tiedon ja tietolähteen luotettavuutta, taito soveltaa tietoa työhön
- Viestintä ja vuorovaikutustaidot
 - Alan käsitteiden käyttäminen, taito keskustella ja toimia työyhteisössä sekä verkostoissa, vuorovaikutus asiakkaisten kanssa, kyky tuottaa ammatillisia tekstejä

Esimerkkejä ammattitaitovaatimuksissa

- keskustelelee sekä toimii yhteistyössä asiakkaan ja hänen lähiverkostonsa kanssa
- kysyy työnjohtajalta lisätietoja vahingosta ja vaurioista
- hankkii työtehtävässä tarvittavia lähtöaineistoja kartoista, suunnitelmista ja tietojärjestelmistä
- täyttää huoltoraportin tehdystä huollosta
- raportoi työnsä tuloksista sidosryhmille
- suunnittelee kohderyhmän huomioivaa ja esteettisesti laadukasta sisältöä eri julkaisukanaviin
- käyttää kytkentä-, johdotus-, ajoitus- ja toimintakaavioita ja tunnistaa yleisimmät kaavioiden piirrosmerkit

Muun kuin tutkintokielen kielitaitoa ammattitaitovaatimuksissa

- Toisen kotimaisen ja vieraan kielen osaaminen
 - tuottaa lyhyen tuote- tai palvelukuvaustekstin vieraalla kielellä
 - palvelee asiakasta toisella kotimaisella kielellä ja vieraalla kielellä alakohtaista sanastoa käyttäen
 - neuvottelee vieraalla kielellä yhteistyön mahdollisuuksista kansainvälisissä verkostoissa
 - käyttää vieraskielisiä käyttöohjeita työn suunnittelussa

Kielellinen osaaminen yhteisten tutkinnon osien osa-alueissa

- Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä (4 osp)
 - suomi, ruotsi tai saame (tutkintokieli)
 - Voi olla myös toisena kielenä oleva suomen tai ruotsin kieli, romanikieli, viittomakieli tai muu opiskelijan äidinkieli, mikäli koulutuksen järjestäjä tarjoaa tämän mahdollisuuden
- Viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä
 - ruotsi (1 osp)
 - finska (2 osp)
- Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä

Monilukutaitoa ja kielellistä osaamista yhteisissä tutkinnon osissa

- Osaamistavoitteissa määritellään asiayhteyden mukaisesti monilukutaidon ja kielellisen osaamisen vaatimuksia.
- Erilaisten tekstien tuottaminen, esim.
 - ”tekee talousmatematiikan laskelmia (tulot, menot, korot, lainat ja verot)”
 - ”ideoi liikeidean asiakkaiden tarpeet huomioiden”
- Erilaisten tekstien tulkitseminen, esim.
 - ”tulkitsee erilaisten tekstien tavoitteita ja olennaisia merkityksiä”
 - ”perehtyy oman alansa työehtoihin ja keskeiseen työlainsäädäntöön”
- Erilaisten tekstien arviointi
 - ”arvioi digitaalisen sisällön luotettavuutta”
 - ”hankkii tarvitsemaansa tietoa kuluttaja-asioissa”

Kielitaidon kehittymisen tukeminen

- Kielitietoinen toiminta käytännön työssä
 - Selkeä, rauhallinen ja jäsennelty kieli
 - Mallintaminen kielellisen ohjeen ohessa
- Monikielisyys osaamisen hankkimisessa
- Aktiivinen osallistuminen toimintoihin ja työtehtäviin
- Työtehtävien pilkkominen ja sanallistaminen
- Opiskelijan rohkaiseminen kysymään asioista ja selittämään asioita omin sanoin
- Yhteisten tutkinnon osien valinnaisilla osa-alueilla voidaan laajentaa tai syventää työelämän edellyttämää kielellistä osaamista.

Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet

Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet

9

...

Yhteisiin tutkinnon osiin tulee sisältyä valinnaisia osaamistavoitteita opiskelijan valitsemasta yhdestä tai useammasta yhteisestä tutkinnon osasta ja tutkinnon osan osa-alueelta tai osa-alueilta siten, että yhteisten tutkinnon osien 35 osaamispisteen laajuus täyttyy. Valinnaiset osaamistavoitteet voivat olla:

- tutkinnon perusteissa määrättyjä kolmen osaamispisteen laajuisia valinnaisten osaamistavoitteiden kokonaisuuksia, ja/tai
- koulutuksen järjestäjän päättämiä 1-9 osaamispisteen laajuisia valinnaisten osaamistavoitteiden kokonaisuuksia, jotka tukevat kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä tavoitteita.

Lisäksi valinnaisiin osaamistavoitteisiin voidaan sisällyttää opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä osaamistavoitteita.

Ammatillisen koulutuksen kielitietoisuusverkosto

- Kielitietoisuusverkoston aamukahvit 7.5.2026 kello 8.30–9.30
- Jäseniä kielitietoisuusverkostossa tällä hetkellä noin 520
- Tervetuloa mukaan kielitietoisuusverkostoon:

<https://link.webpolsurveys.com/Participation/Public/121b6321-a5c9-47ff-9fe4-219ff902f234?displayId=Fin2869233>

- 21.4.2026 webinaari: Kielitaitovaatimukset ammatillisessa koulutuksessa

<https://tapahtumat.oph.fi/kielitaitovaatimukset-ammatillisessa-koulutuksessa-21-4/FI>

Avointen oppimateriaalien kirjasto

Maksuttomia
avoimia oppimateriaaleja
kaikille eri koulutusasteille.

Käytä opetuksessa tai
kehitä omaa osaamistasi.

Lue lisää aoe.fi-palvelusta

**Jaa osaamistasi.
Opi uutta.**

aoe.fi

Avointen oppimateriaalien kirjasto